

Til Vesthimmerlands Kommune
Att.: Frederik Aakær Staun

Kopi til ejere

Dispensation til oprensning Lilleåen

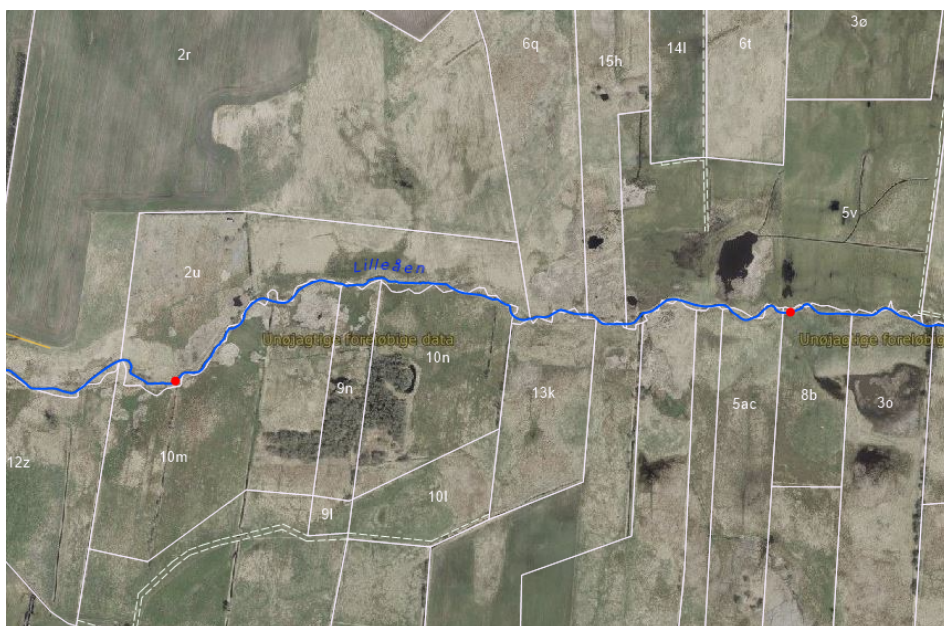
Vi giver hermed dispensation til oprensning af en delstrækning på ca. 900 meter af det offentlige vandløb Lilleåen fra st. 3400 til st. 2500 beliggende ved hhv. 2u Knudstrup By, Vesterbølle og 8b Bygum By, Østerbølle. Strækningen ligger sydvest for Østerbølle, og har flere bredejere. Dispensation er givet efter naturbeskyttelseslovens § 65, idet der dispenseres fra naturbeskyttelseslovens § 3 (beskyttede naturtyper). Dispensationen bortfalder automatisk, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Det er muligt at klage over afgørelsen indtil 4 uger fra brevets dato. Du må ikke udnytte dispensationen, før klagefristen er slut. Se vedlagte klagevejledning (Bilag 2).

Vilkår for dispensationen

1. Opgravet materiale skal placeres som anvist i figur 2-4
2. Opgravet sand skal bredes ud i et tyndt lag, så der ikke opstår flere balker eller forstærkninger af de eksisterende
3. Opgravet sand skal gennemkigges for lampretter, som skal lægges tilbage i vandløbet

Det er din pligt at oplyse eventuelle andre, der skal udføre arbejdet, om dispensationens indhold.

Figur 1 Det er strækningen mellem de to røde prikker der ønskes oprenset for aflejret sand.

Dato: 10. juli 2026

Sagsnummer:
01.05.08-P25-18-26
Sagsbehandler:
Susan Hangstrup

Tlf.: 99 66 71 51
Mob.: 40 24 27 64
suha@vesthimmerland.dk

Side 1 ud af 10

Redegørelse

Vesthimmerlands vandløbsmyndighed har søgt om dispensation til oprensning af en delstrækning af Lilleåen. Strækningen er § 3-beskyttet offentligt vandløb. Det er vurderet, at der ikke er tale om sædvanligt vedligehold, fordi der ikke bliver rensset op som en del af den årlige drift. Oprensningen kræver derfor en dispensation efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Åen blev genslynget i 2016 som en del af et større vådområdeprojekt, der blev realiseret dette år. Der er ikke sket oprensning af den pågældende strækning siden. Flere lodsejere har i 2025 rettet henvendelse til kommunen vedr. vådområdeprojektets afgrænsning, og de mente at projektet påvirkede udenfor afgrænsningen. Kommunen fik foretaget en opmåling af åen. Rapporten fra WSP siger, at der er op til 50 cm vandspejlshævning på det opmålte profil ift. det vi ifølge regulativet skal leve op til. Der søges om at rense op til regulativmæssig skikkelse, med mindre at bundsubstratet ikke tillader det (grus/sten på bunden må fx ikke fjernes). Regulativet er tilpasset projekteringen, så oprensning ændrer ikke på projektets skikkelse.

Vandløbsmyndigheden vurderer at vandspejlsstigningen er en utilsigtet konsekvens af etableringen af kvælstofvådområdet, og at meget af bundhævningen kan være sediment (u- og organisk) fra etableringen af dette, samtidigt med, at grødeskæringspraksis blev reduceret.

Det vurderes også at vandspejlsstigning er med til at forhindre målopfyldelse på den nedre del af Lilleåen, da det bl.a. hæver vandtemperaturen og sænker iltindholdet, specielt i sommermånederne. Derudover påvirker dette lodsejere i området, der oplever gene ved at få vand på deres terræn som følge af vandløbets udvikling.

Det oplyses, at der ikke er mulighed for at køre det oprensede materiale væk, og de ønsker dispensation til at lægge materialet ved siden af vandløbet, dog kun på arealer der fik tilført materiale i 2016.

Arealet blev besigtiget d. 28. maj og 9. juli 2026. Besigtigelser fra 2023 er også brugt i vurderingen.

Begrundelse for afgørelsen

Lilleåen og omgivelserne er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 – beskyttede naturtyper. Alle tilstandsændringer af beskyttet natur kræver dispensation (se Bilag 3). Vilklarene er stillet for bedst muligt at beskytte enge og moser langs vandløbet samt de planter og dyr, som lever der.

Placering af opgravet materiale

Kommunen har besigtiget arealet og kan på den baggrund angive nogle steder til placering af opgravet materiale. Disse steder er karakteriseret ved et meget lavt naturindhold. Se figur 2 og detaljer i bilag 1.

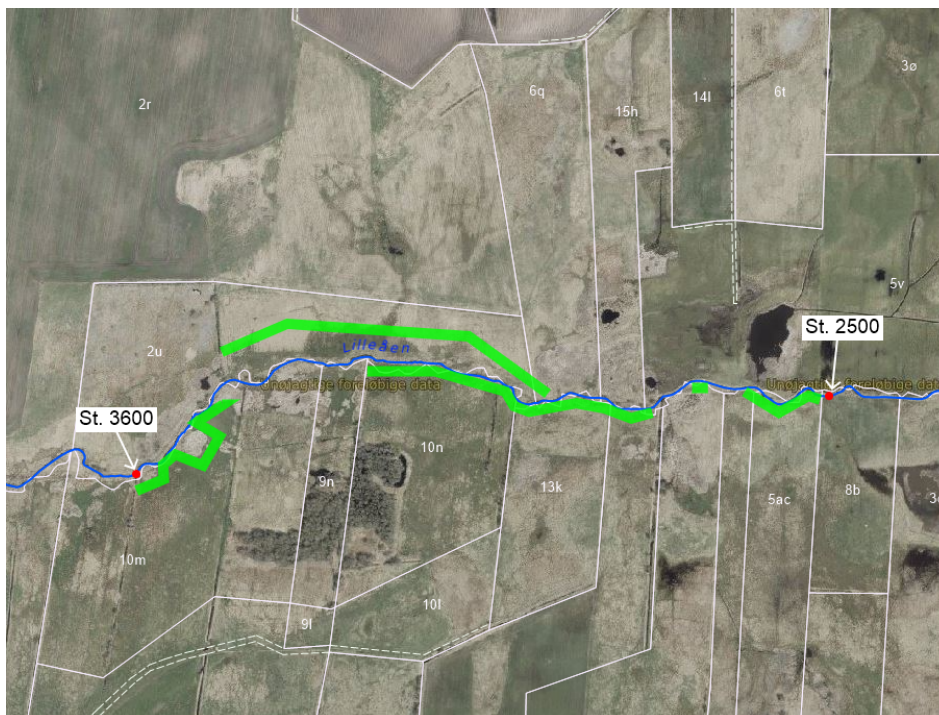
Det er arealer som var i omdrift (kulturenge) frem til realiseringen af vådområdeprojektet i 2016. Arealerne er domineret af græs; mosebunke, krybhvene, fløjsgræs, manna-sødgræs, rør-græs, høj sødgræs, engrævehale, engrottehale, rød svingel samt draphavre og alm. kvik på de helt tørre steder. Hist og her findes der lysesiv, bredbladet dunhammer, kærduert samt stor nælde og alm. hanekro på de mere tørre steder.

Langs åen er der plamager hvor bredbladet dunhammer dominerer. Vi vurderer at disse områder ikke må dækkes med opgravet sand, fordi de fungerer som temporære vandhuller.

Et enkelt sted er der dannet lidt starsump i det sløjfede åforløb (åen blev genslynget). Derudover er de ånære arealer naturmæssigt i ringe tilstand.

Lilleåen er på strækningen med fastlejret sand. Vegetationen er sparsom, og der er ikke observeret positive arter. Der er observeret høj sødgræs og lidt bredbladet dunhammer i åen.

Det vurderes at oprensningen har en positiv effekt på tilstanden i Lilleåen. Den forhøjede vandstand som følge af bundhævningen forårsager mere brakvand på arealerne omkring. Brakvandet bliver i sommerperioden varmt og iltfattigt. Særligt de kraftige sommerregnskyl kan derfor medføre iltvind når brakvandet flyder ud i vandløbet. Sænkningen af vandspejlet nedsætter risiko for oversvømmelse af de vandløbsnære arealer og mere stabile iltkoncentrationer.

Figur 2 Overblik over de steder opgravet sand kan placeres (grøn streg)

Kommunens vurdering

Natura 2000

Ifølge habitatbekendtgørelsen (Bek. nr. nr. 2091 af 12. november 2021) skal der foretages en vurdering af om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Den overordnede bevaringsmålsætning for Natura 2000-områderne er at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for.

Lilleåen har udløb i Lerkenfeld Å, der er en del af Habitatområde H30 beliggende indenfor Natura 2000-område nr. 30, Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådale samt Skravad Bæk. Natura 2222-området er primært karakteriseret ved de store og vidtstrakte ådale med lysåbne naturtyper, skove, vandløb og større søer samt betydelige arealer med marine og kystnaturtyper. Habitatområdet er udpeget for at beskytte følgende arter: Kildevældsvindelsnegl, Grøn kølle guldsmed, Stor kærguldsmed, Bæklampret, Flodlampret, Stavsild, Stor vandsalamander, Damflagermus, Odder og Spætter sæl samt plantearterne Gul Stenbræk og Blank Seglmos.

Oprensningen vurderes ikke at medføre en varig forstyrrelse af Natura 2000-området og dets udpegningsgrundlag. Oprensningen foregår på strækninger hvor fastlejret sand hæver vandstanden ud over det regulativmæssigt fastsatte niveau. Derfor vurderer vi, at det kun er Bæklampret og Odder der er relevante arter at vurdere nærmere.

Bæklampret lever hele sit liv i vandløb og er afhængig af en god biologisk vandløbskvalitet. Om foråret søger den op i de øvre dele af vandløbet, hvor den gyder. Den gyder på steder, hvor strømmen er stor, og bunden består af større sten med sand imellem, hvor den graver sine æg ned imellem. Da bunden for det meste er med fastlejret sand uden forekomst af sten, er det vores vurdering at der ikke er egnede gydeforhold for arten. Arten er dog observeret i åen i den del af livscyklussen der foregår nedgravet i substratet. Under oprensningen bliver det opgravede materiale kigget igennem, og eventuelle lampretter lægges tilbage i vandløbet. Vi vurderer derfor at oprensningen ikke påvirker artens bevaringsstatus.

Odder findes i de fleste af kommunens større vandløbssystemer og vi vurderer at den kan forekomme på stejle. Der blev i 2003 registreret odder i området. Vi vurderer at oprensningen ikke vil forstyrre eventuelle forekomster af odder væsentligt. Vi lægger vægt på, at oprensningen er et midlertidigt og begrænset indgreb.

Projektet vurderes derfor hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter at påvirke Natura 2000-området eller udpegningsgrundlaget væsentligt.

Bilag IV

Flere dyr og planter er optaget på bilag IV efter EF-habitatdirektivet. Ifølge habitatbekendtgørelsens § 10, kan der ikke gives dispensation, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyr optaget på bekendtgørelsens Bilag IV.

Vi vurderer på baggrund af naturområdets generelt ringe tilstand, at kun få generalister kan træffes i området. Der kan potentielt træffes fouragerende odder eller damflagermus, men området vurderes ikke at udgøre et potentielt yngle- eller rasteområde for disse arter. Vi vurderer derfor at oprensningen ikke påvirker individer eller yngle- eller rasteområde for nogle Bilag IV-arter.

Yderligere oplysninger

Du kan finde kort, luftfotos og oplysninger om din ejendom på kommunens digitale kortværk. Find det via kommunens hjemmeside (søg efter kort i søgefeltet) eller følg linket: <https://drift.kortinfo.net/Map.aspx?page=Borgerkort&Site=vesthimmerland>

Har du brug for hjælp til at navigere i kortet, er du velkommen til at kontakte mig.

Forholdet til museumsloven

Hvis der findes spor af fortidslevn under jordarbejde, skal arbejdet standses. Fundet skal straks anmeldes til Vesthimmerlands Museum, tlf.: 98 62 35 77, e-mail: byggesager@vmus.dk (jf. museumslovens § 27, stk. 2).

Jeg kan kontaktes på tlf.: 9966 7151 eller e-mail: natur@vesthimmerland.dk.

Med venlig hilsen

Susan Hangstrup
Biolog

Bilag

1. Anvisninger til placering af opgravet materiale
2. Klagevejledning
3. Lovtekst

Afgørelsen er sendt til:

- Danmarks Naturfredningsforening: dnvesthimmerland-sager@dn.dk; vesthimmerland@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening: natur@dof.dk; vesthimmerland@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening: dbf.oestjylland@gmail.com
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV): mail@sgav.dk
- Vesthimmerlands Museum: byggesager@vmus.dk
- Friluftsrådet: lokalraad@friluftsradet.dk; vesthimmerland@friluftsradet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Ejer

Bilag 1 Anvisninger til placering af opgravet materiale

Figur 3 Disse steder (A-E) angiver særlige opmærksomhedspunkter

A: mose/sø-område der ikke må oplægges sand på

B: Stort engområde på nordsiden af åen der kun består af græs. Der er adgang fra nord ved Sognevejen 155

C: Et lavt område på sydsiden af åen som er frahegnet. Her må ikke placeres materiale. Her forekommer en lille star-sump med næb-star.

E: To sumpede områder der ikke må tørgøres ved oplæg af sand (mangler fotos)

Bilag 2

Klagevejledning

Du kan klage over kommunens afgørelse indtil 4 uger fra offentliggørelsen. Ansøger, ejer, offentlige myndigheder samt en række foreninger og organisationer kan klage over kommunens afgørelse.

Hvis du ønsker at klage

Du skal klage skriftligt på klageportalen via www.borger.dk, www.virk.dk eller via direkte link på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside: www.naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/

Det kan være belagt med gebyr at klage. Reglerne fremgår af samme hjemmeside om klagevejledning [Link til Klagevejledning Nævnenes Hus](#)

Hvis du er fritaget for digital post, kan du anmode om at blive fritaget for at benytte klageportalen. Du sender klagen og anmodningen om fritagelse til natur@vesthimmerland.dk eller på papirpost til Vesthimmerlands Kommune, Vestre Boulevard 7, 9600 Aars.

Hvis der kommer en klage

Hvis der kommer en klage fra en anden, vil du blive orienteret.

En rettidig klage gør, at dispensationen ikke må udnyttes, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet.

Vi gør opmærksom på, at du, som part i sagen, har ret til fuld aktindsigt.

Søgsmål

Hvis kommunens afgørelse ønskes afprøvet ved en domstol, skal et evt. sagsanlæg i henhold til loven være anlagt inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt.

Bilag 3

Naturbeskyttelseslovens § 3 (Beskyttede naturtyper m.v.)

Søer, vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev m.v.

§ 3. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljø- og fødevareministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Stk. 2. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af

- 1) heder,
- 2) moser og lignende,
- 3) strandenge og strandsumpe samt
- 4) ferske enge og biologiske overdrev,

når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt i stk. 1, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Stk. 3. Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb, der er omfattet af beskyttelsen i stk. 1.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om gødskning på arealer, som er beskyttet efter stk. 2 og 3, herunder regler om mængden af gødning, der må tilføres disse arealer, og forbud mod gødskning.

§ 4. På arealer, der er omfattet af § 3, stk. 2 eller 3, må der ikke foretages

- 1) sprøjtning eller i øvrigt anvendes bekæmpelsesmidler,
- 2) gødskning eller
- 3) omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning.

Stk. 2. Forbuddet i stk. 1 gælder ikke for de tiltag, der er nævnt i bestemmelsen, når disse foretages af hensyn til Forsvarets trænings-, uddannelses-, øvelses- eller missionsaktiviteter.

Stk. 3. Miljøministeren kan i særlige tilfælde meddele dispensation fra forbuddet i stk. 1.

Sådan behandler vi dine personoplysninger vedrørende sagsnr. 01.05.08-P25-18-26

Hvad bruger vi dine personoplysninger til?

Vi behandler dine personoplysninger for at udføre sagsbehandling på et tilstrækkeligt oplyst og korrekt grundlag. Vi behandler almindelige personoplysninger om dig. Almindelige personoplysninger er oplysninger som fx navn, adresse og ejerforhold på fast ejendom.

I visse sager videregiver vi personoplysninger, hvis det er nødvendigt for sagen. Det kan fx være til andre offentlige myndigheder, samarbejdspartnere eller andre borgere, der er part i samme sag.

Behandlingen af dine personoplysninger er baseret på databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Almindelige personoplysninger, behandles i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a, c og e.

Hvor længe opbevarer vi dine oplysninger?

Vi opbevarer og beholder kun dine personoplysninger, så længe det er nødvendigt for det formål, vi bruger oplysningerne til, eller indtil en lovbestemt frist udløber.

Når formålet med behandlingen ikke længere er til stede, bliver dine personoplysninger slettet, anonymiseret eller overført til et arkiv efter reglerne i arkivloven.

Hvor har vi oplysningerne fra?

Vi behandler kun oplysninger, som du selv har givet os, eller som vi modtager fra andre privatpersoner, myndigheder, eller virksomheder. Det er fx navn, adresse, og hvilke ejendomme du ejer.

Hvad har du ret til?

Du har ret til at se og rette oplysninger om dig selv. I visse sjældne tilfælde har du også ret til at få slettet oplysninger, til at begrænse behandlingen og at gøre indsigelse imod behandlingen af dine oplysninger.

Hvis du mener, at vi ikke behandler dine oplysninger korrekt. Kan du klage til Datatilsynet. Se mere på

www.datatilsynet.dk/kontakt. Datatilsynet kan også kontaktes på postadressen: Datatilsynet, Carl Jacobsens Vej 35, 2500 Valby.

Vil du vide mere?

Hvis du gerne vil vide mere om vores behandling af personoplysninger og dine rettigheder, kan du læse mere på

<https://vesthimmerland.dk/om-kommunen/databeskyttelse>.

Hvem er vi, og hvordan kontakter du os?

Teknik og Miljø er en del af Teknik- og økonomiforvaltningen. Vi varetager den umiddelbare forvaltning af kommunens opgaver på teknik- og miljøområdet. Vores kontaktoplysninger er:

Teknik og Miljø, Vestre Boulevard 7, 9600 Aars. Telefon: 9966 7000. Mail: Teknikmiljoe@vesthimmerland.dk.

Har du spørgsmål til vores behandling af dine personoplysninger?

Så er du velkommen til at kontakte Vesthimmerlands Kommunes databeskyttelsesrådgiver.

På mail: dpo@vesthimmerland.dk. Med brev: Vesthimmerlands Kommune, Vestre Boulevard 7, 9600 Aars, Att.: Databeskyttelsesrådgiver.

Her kan du finde lovene

- EU's databeskyttelsesforordning (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016): <https://eur-lex.europa.eu>; skriv "2016/679" i søgefeltet.
- Arkivloven (lovbekendtgørelse nr. 1201 af 28. september 2016): www.retsinformation.dk; søg på nummer og årstal.